

Nr 117

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändring i lagen den 9 april 1965 (nr 94) om polisregister m. m.; given Stockholms slott den 5 april 1968.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över justitieärenden och lagrådets protokoll, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag angående ändring i lagen den 9 april 1965 (nr 94) om polisregister m. m.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro,
enligt Dess nådiga beslut:

BERTIL

Herman Kling

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att skyddet för hemliga uppgifter i polisregister förstärks genom införande av en särskild bestämmelse om tystnadsplikt i polisregisterlagen.

Förslag
till
Lag

angående ändring i lagen den 9 april 1965 (nr 94) om polisregister m. m.

Härigenom förordnas, *dels* att 10 § lagen den 9 april 1965 om polisregister m. m. skall erhålla beteckningen 11 §, *dels* att i samma lag skall införas en ny paragraf, 10 §, av den lydelse som nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

10 §.

Den som i sin tjänst eller med stöd av denna lag fått del av uppgift ur polisregister om annans personliga förhållanden får icke obehörigen yppa vad han sålunda erfarit. Bryter någon uppsåtligen eller av oaktsamhet häremot, dömes till böter eller fängelse i högst ett år, om gärningen ej är belagd med straff i brottsbalken.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

*Utdrag av protokollet över justitieärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den
15 mars 1968.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, KLING, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GUSTAFSSON, GEIJER, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Kling, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *lagstadgad tystnadsplikt rörande uppgifter i polisregister* och anför.

De grundläggande bestämmelserna om polisens registrering av brott och vandelsuppgifter i övrigt återfinns i lagen den 9 april 1965 (nr 94) om polisregister m. m. Med polisregister förstås enligt denna lag register som förs hos rikspolisstyrelsen eller annan polismyndighet för att tjäna till upplysning om brott, för vilka någon misstänkts, åtalats eller dömts, eller om någonsandel i övrigt. Lagen gäller alla slag av polisregister. I allmänhet innehåller polisregistren ett stort informationsförråd avseende ett ansevärt antal människors privata förhållanden. På skyddet av innehållet i polisregister måste därför ställas mycket höga krav. En brist i detta skydd är att det inte finns någon i lag stadgad tystnadsplikt för den som får del av uppgifter ur polisregister. Denna brist bör nu avhjälpas.

Med stöd av polisregisterlagen förs hos rikspolisstyrelsen ett allmänt register för hela riket och hos de lokala polismyndigheterna ett flertal olika register. Härom har lämnats ingående upplysningar i prop. 1965: 18. Dessutom har säkerhetspolisen ett särskilt centralt register. Polisregisterlagen reglerar inte närmare innehållet i polisregister. I 2 § föreskrivs endast att innehållet i polisregister skall begränsas till uppgifter som polisen behöver för att kunna förebygga och uppdaga brott samt fullgöra sin verksamhet i övrigt. Det hos rikspolisstyrelsen förda allmänna registret innehåller uppgifter, som har betydelse för bekämpande av i första hand annan brottslighet än den som faller inom säkerhetstjänstens område. Säkerhetspolisens register innehåller uppgifter som polisen måste ha tillgång till i sin verksamhet till förebyggande och uppdagande av brott mot rikets säker-

het. I registret ingår också uppgifter, som säkerhetspolisen behöver för att kunna fullgöra sin verksamhet i övrigt. En viktig del av denna övriga verksamhet är att tillhandagå vissa myndigheter med upplysningar i samband med kontroll av pålitligheten ur säkerhetssynpunkt hos personer, som innehar eller skall tillträda vissa tjänster (personalkontroll). De lokala polisregistren innehåller ofta ett stort antal informationer om enskilda personer. Att dylika informationer måste samlas hos de lokala polismyndigheterna beror på att det i många sammanhang ställs höga krav på dessa myndigheters personkännedom. Detta gäller såväl vid utredningar — inte endast brottsutredningar — i egen regi som vid avgivande av remissyttranden.

Polisregisterlagen innehåller ett flertal bestämmelser om utlämnande av uppgifter ur polisregister. I 3 § behandlas uppgiftslämnande till svenska myndigheter och till enskilda. Vissa myndigheter har rätt att få uppgifter utan tillstånd av Kungl. Maj:t. Det gäller justitiekanslern, riksdagens ombudsmän, rikspolisstyrelsen, statens utlänningskommission, länsstyrelse, polischef och allmän åklagare. Andra svenska myndigheter samt enskilda måste däremot ha Kungl. Maj:ts tillstånd för att kunna få uppgifter ur registret. Beträffande uppgifter till enskilda gäller vissa begränsningar enligt 6 och 7 §§. Enligt 4 § äger vissa utländska myndigheter och sammanslutningar rätt att under vissa förutsättningar få uppgift ur polisregister. För det uppgiftslämnande som sker genom publicering i tidningen Polisunderrettelser gäller enligt 5 § särskilda bestämmelser. Polisregisterlagen omfattar inte bara bestämmelser om utlämnande av utdrag eller upplysning ur polisregister utan också regler om utfärdande av intyg och utlåtande om personer. 8 § innehåller bestämmelser om sådant uppgiftslämnande. Där föreskrivs att polischef får utfärda intyg eller utlåtande om någons vandel, redbarhet eller lämplighet för viss verksamhet eller om annan liknande omständighet till *dels* myndighet som utan tillstånd av Kungl. Maj:t äger få uppgift ur polisregister, *dels* annan myndighet, när skyldighet därtill föreligger enligt lag eller författning, *dels* enskild i de fall och den ordning lag eller författning särskilt anger, *dels* myndighet eller enskild i annat fall, om Kungl. Maj:t ger tillstånd till det.

Bestämmelser om utlämnande av uppgifter ur polisregister vid s. k. personalkontroll meddelas i ett kungl. brev den 30 juni 1961 till statspolisintendenten (numera rikspolisstyrelsen). Enligt detta brev med dess numera gällande innehåll äger rikspolisstyrelsen under vissa förutsättningar att till de myndigheter, som genom särskilt beslut av Kungl. Maj:t tillagts rätt att företa personalkontroll, utlämna uppgifter beträffande person, som omfattas av kontrollen.

Vad gäller skyddet mot obehörigt utlämnande av uppgifter ur polisregister gäller bl. a. följande. Enligt 11 § lagen den 28 maj 1937 (nr 249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar (sekretesslagen) får uppgifter och anteckningar, vilka har tillförts register som av-

ses i lagen om polisregister m. m., inte lämnas ut i annat fall eller annan ordning än där sägs. Av allmänna rättsgrundsatser följer att befattningshavare, även då uttrycklig föreskrift därom inte har meddelats, har tystnadsplikt beträffande innehållet i allmän handling, som är hemlig. Det nu sagda innebär, att anställda inom polisväsendet har tystnadsplikt i avseende på sådana uppgifter i polisregister som inte får lämnas ut enligt polisregisterlagen. Vidare bör nämnas att tjänsteman inom polisväsendet enligt 15 och 17 §§ polisinstruktionen den 3 december 1965 (nr 686) inte obehörigen får yppa vad han erfarit i tjänsten av beskaffenhet att inte böra komma till utomståendes kännedom av hänsyn till allmänna eller enskilda intressen. Brott mot den av sekretesslagen följande tystnadsplikten och mot tystnadsplikten enligt polisinstruktionens föreskrifter bestraffas enligt 20 kap. 3 § brottsbalken.

Den tystnadsplikt som nu berörts gäller inte i förhållande till pressen. I fråga om lämnande av uppgifter till pressen råder särskilda bestämmelser med hänsyn till tryckfrihetens speciella ställning i vårt land. I 1 kap. 1 § första stycket tryckfrihetsförordningen (TF) definieras tryckfriheten såsom en varje svensk medborgare tillkommande rätt att i tryckt skrift yttra sina tankar och åsikter, och i andra stycket av samma paragraf fastslås, att tryckfriheten omfattar även rätt att för offentliggörande i tryckt skrift till dess författare, utgivare eller redaktion lämna uppgifter och underrättelser i vad ämne som helst. Betydelsen av denna regel förstärks därav att enligt 3 kap. 4 § TF den som har lämnat sådant meddelande åtnjuter anonymitet, så att hans identitet inte får efterforskas. Enligt 7 kap. 5 § TF kan emellertid ansvar för tryckfrihetsbrott i vissa fall komma i fråga för otillåtet offentliggörande genom tryckt skrift. Men ansvar för sådant brott kan regelmässigt utkrävas endast av den som enligt TF:s speciella regler är ansvarig för skriften, när det gäller periodisk skrift den ansvarige utgivaren. I 7 kap. 3 § andra stycket TF föreskrivs emellertid för vissa fall att brott mot tystnadsplikt kan åtalas och straffas, fastän meddelandet har skett för offentliggörande i tryckt skrift. Så kan ske dels då meddelandet innefattar vissa brottsbalksbrott, nämligen uppror, högförräderi, landsförräderi, landssvek, spioneri, grovt spioneri eller försök, förberedelse eller stämpling till sådant brott, dels då någon som på grund av allmän befattning eller i och för utövande av lagstadgad tjänsteplikt har erhållit kännedom om förhållande, varom han *enligt lag* har att iaktta tystnad, uppenbarar vad han sålunda har erfarit. Den omständigheten att innehållet i hemlig handling omfattas av tystnadsplikt innebär inte att tystnadsplikten anses stadgad i lag.

Beträffande innehållet i polisregister betyder det sagda att utlämnande för publicering i pressen kan ske utan att den som lämnat ut uppgiften i fråga drabbas av någon straffrättslig påföljd. Enligt rådande uppfattning anses det t. o. m. som regel förbjudet för myndigheter och tjänstemän i

allmän tjänst att efterforska vem som har lämnat ut uppgift som bort hållas hemlig.

Det nuvarande skyddet för innehållet i polisregister är enligt min mening inte tillfredsställande. Särskilt allvarligt är att det har förekommit att uppgifter ur säkerhetspolisens register läckt ut och publicerats i pressen. Det bristfälliga sekretessskyddet för säkerhetspolisens register har också uppmärksammats av den parlamentariska nämnden i Wennerströmaffären i dess utlåtande »Handläggningen av säkerhetsfrågor» (SOU 1968: 4). Flera myndigheter, bland dem justitieombudsmannen och rikspolisstyrelsen, har i sina remissyttranden över nämndens utlåtande dragit den slutsatsen att tystnadsplikten i fråga om uppgifter ur säkerhetspolisens register måste regleras genom lag för att sekretessskyddet skall bli allsidigt och tillförlitligt. Denna slutsats är befogad. En lagstadgad tystnadsplikt bör emellertid enligt min mening avse alla slags polisregister. Däremot bör den begränsningen göras att tystnadsplikt föreskrivs endast beträffande uppgifter om enskilds personliga förhållanden. Jag föreslår att i lagen om polisregister införs en ny paragraf av innebörd att den som i sin tjänst eller med stöd av lagen har fått del av uppgift ur polisregister om annans personliga förhållanden inte obehörigen får yppa vad han har fått reda på. Paragrafen bör få sin plats omedelbart efter 9 § varvid nuvarande 10 § får byta nummer och bli 11 §.

För åsidosättande av tystnadsplikt inträder ansvar enligt 20 kap. brottsbalken om den skyldige har ämbetsansvar eller om han, utan att vara underkastad ämbetsansvar, är anställd i allmän tjänst eller fullgör lagstadgad tjänsteplikt. Den här föreslagna tystnadsplikten beträffande innehållet i polisregister bör emellertid, som redan har framgått, gälla även för annan än den som tillhör någon av dessa kategorier. Den bör omfatta alla som behörigen fått del av uppgifter ur registret. Det måste därför finnas en fristående straffbestämmelse som är tillämplig om gärningen ej är belagd med straff enligt brottsbalken. Straffet bör vara böter eller fängelse högst ett år. Straffmaximum blir då detsamma som enligt 20 kap. 3 § brottsbalken. Beträffande det subjektiva rekvisitet bör gälla att ansvar inträder om gärningen begås uppsåtligen eller av oaktsamhet.

Ändringarna i polisregisterlagen bör träda i kraft snarast möjligt.

Frågan om behovet av lagstadgad tystnadsplikt för uppgifter ur andra hos myndigheter förda register, t. ex. kriminalregistret, får prövas i annat sammanhang, lämpligen i samband med en allmän översyn av sekretesslagstiftningen.

I enlighet med det anförda har inom justitiedepartementet upprättats förslag till *lag angående ändring i lagen den 9 april 1965 (nr 94) om polisregister m. m.*

Förslaget torde få fogas vid statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga*¹.

Föredraganden hemställer att lagrådets utlåtande inhämtas enligt 87 § regeringsformen över lagförslaget genom utdrag av protokollet.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Gunnel Anderson

---

¹ Bilagan har här uteslutits, Den är likalydande med den bilaga som är fogad vid propositionen.

Utdrag av protokollet, hållet i lagrådet den 4 april 1968.

N ä r v a r a n d e :

f. d. justitierådet LIND,
justitierådet ALEXANDERSON,
regeringsrådet RINGDÉN,
justitierådet WESTERLIND.

Enligt lagrådet denna dag tillhandakommet utdrag av protokoll över justitieärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 15 mars 1968, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i 87 § regeringsformen avsedda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till lag angående ändring i lagen den 9 april 1965 (nr 94) om polisregister m. m.

Förslaget, som finns bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av rättschefen Carl Lidbom.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:
Ingrid Hellström

*Utdrag av protokollet över justitieärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 5 april
1968.*

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, KLING, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON, GUSTAFSSON, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, WICKMAN.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Kling, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter lagrådets utlåtande över förslag till *lag angående ändring i lagen den 9 april 1965 (nr 94) om polisregister m. m.*

Föredraganden upplyser, att lagrådet lämnat lagförslaget utan erinran, och hemställer, att Kungl. Maj:t genom proposition föreslår riksdagen att antaga förslaget.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten